

KUUSAMON MUSIIKKIOPISTO

MUSIIKIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLTÖ

I OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTA	4
1 TOIMINTA-AJATUKSEMME	4
2 TAVOITTEEMME JA ARVOMME	4
3 OPPIMISKÄSITYKSEMME.....	5
4 OPISKELUYMPÄRISTÖMME	5
5 OPETUSTARJONTAMME	6
6 TOIMINTAKULTTUURIMME JA YHTEISTYÖTAHOMME	6
II OPISKELU JA OPETUS.....	8
1 VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS	8
1.1 Opetusryhmät ja – ajat	8
1.2 Opetuksen sisältö ja työtavat	8
1.3 Opetuksen tavoitteet.....	8
2 MUSIIKIN PERUSOPINNOT	9
2.1 Opetus- ja opiskeluajat	9
2.2 Opetuksen sisältö ja työtavat	9
2.3 Perusopintojen tavoitteet.....	10
3 MUSIIKIN SYVENTÄVÄT OPINNOT	11
3.1 Opetus- ja opiskeluajat	11
3.2 Opetuksen sisältö ja työtavat	11
3.3 Syventävien opintojen tavoitteet	12
4 AIKUISTEN OPETUS	13
5 OPINTOKOKONAISUUDET JA NIIDEN LAAJUUDET	13
6 OPISKELTAVAT TIEDOT JA TAIDOT	14

6.1 Instrumenttitaidot.....	14
6.2 Yhteismusisointi	14
6.3 Musiikin perusteet	15
6.4 Kuuntelu- ja esiintymistaidot	16
6.5 Improvisointi ja säveltäminen	16
6.6 Musiikkiteknologia	17
6.7 Muut valinnaiskurssit.....	17
6.8 Muu opetus.....	17
6.9 Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen	17
III ARVIOINTI JA SUORITUKSET	19
1 OPPILAAXI OTTAMINEN	19
2 OPPILASARVIOINTI	19
3 ARVIOINTIKRITEERIT	20
4 TASOSUORITUKSET	21
5 TODISTUKSET	23
6 ITSEARVIOINTI JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	24
IV TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS	26

I OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTA

Kuusamon musiikkiopiston opetussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 20.9.2017. Opetussuunnitelmamme laatimiseen ovat osallistuneet opetushenkilökunnan lisäksi oppilaitoksen oppilaat.

Taiteen perusopetuksen opintonsa 31.7.2018 jälkeen aloittaneet oppilaat opiskelevat opetussuunnitelman mukaan, joka on laadittu näiden opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Ennen 1.8.2018 taiteen perusopetuksessa opintonsa aloittaneet oppilaat voivat suorittaa opintojaan aiemman opetussuunnitelman perusteiden mukaan laadittuja opetussuunnitelmia noudattaen enintään 31.7.2019 saakka.

1 TOIMINTA-AJATUKSEMME

Kuusamon musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää taiteen varhaiskasvatusta ja taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta seutukunnan asukkaille, ensisijaisesti nuorille ja lapsille. Kuusamon musiikkiopisto pyrkii toimimaan Koillismaan kokoavana musiikillisena toimijana, eräänlaisena musiikin ”sydämenä” kaikessa musiikin -ja taiteiden välisessä kasvatuksessa ja vuorovaikutuksessa.

2 TAVOITTEEMME JA ARVOMME

Opetuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja elinikäiselle harrastamiselle, sekä antaa musiikin alan ammatteihin tähtääville valmiudet kyseisten alojen ammatti- ja korkeakouluopintoihin.

Opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisu, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovuutta ja taitojen monipuolisuutta oppilaan omat kiinnostuksen kohteet huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteena on ruokkia soittamisen ja laulamisen iloa, tukea oppilaan henkistä kasvua ja persoonallisuuden lujittumista sekä luovuuden ja sosiaalisten taitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan keskittymiseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen harjoitteluun, itseohjautuvuuteen sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä.

Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle oppilaiden musiikillisten identiteettien kehittymistä tukien. Ohjelmistojen kautta tutustutaan eri musiikkikulttuureihin. Paikallisen ja kansallisen kulttuurin jatkuvuutta edistetään osana kulttuurien muodostamaa kokonaisuutta. Kulttuurien välistä vuorovaikutusta kehitetään joustavasti, ilman rajoja.

Oppilaitoksen tavoitteena on edistää vuorovaikutusta muiden musiikin- ja taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisella, seutukunnallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla.

3 OPPIMISKÄSITYKSEMME

Opetuksemme perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on aktiivinen, tavoitteellinen ja vuorovaikutteinen prosessi, johon yksilöllisten ominaisuuksien ja motivaation lisäksi vaikuttavat opiskeluympäristöt ja oppimisyhteisöt. Oppija jäsentää aktiivisesti informaatiota aiempien kognitiivisten, emotionaalisten ja sosiaalisten kokemusten pohjalta. Lapsen, nuoren ja aikuisen mielenkiinto ja tavoitteet suuntautuvat hänelle itselleen merkityksellisiin asioihin.

Opetuksemme tavoitteena on oppilaslähtöinen, yksilöllinen ja yhteisöllinen tietojen ja taitojen rakentaminen. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista aktiivisesti. Vuorovaikutus ympäristön kanssa, eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia. Oppilaita innostetaan käyttämään musiikkia yhteistyön ja osallistumisen välineenä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisen kehittämiseen. Monipuolisen, kannustavan ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Oppilaita rohkaistaan vähitellen asettamaan omia oppimistavoitteita, arvioimaan edistymistään ja ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

4 OPISKELUYMPÄRISTÖMME

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppilaan aktiivista roolia ja oppimisen pitkäjänteisyyttä korostavasta oppimiskäsityksestä seuraa, että opiskeluympäristön tulee antaa oppilaille mahdollisuus asettaa omat tavoitteensa opiskelusuunnitelman puitteissa, oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä löytämään itselleen sopivia työtapoja ja harjaantua ongelmanratkaisuun. Vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä ja oppilaiden kesken on avointa ja vapautunutta. Opetuksessa huomioidaan erilaiset oppimis-, työskentely- ja arviointitavat.

Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Opistomme tilat ja työvälineet ovat tarkoituksenmukaisia. Oppimisympäristöt räätälöidään sellaisiksi, että ne mahdollistavat erilaisten oppilaiden edistymisen, opiskelutaitojen kehittymisen sekä oppilaan kasvamisen itseohjautuvuuteen ja itsearviointiin. Olemme erityisesti panostaneet musiikkiteknologisen oppimisympäristön käyttöön. Pelinomaiset, uudet oppimisympäristöt, kehollisuus ja toiminnallisuus tukevat oppimista ja monilukutaidon kehittymistä.

Opistossamme vallitsee avoin, rohkaiseva, myönteinen ja itsenäiseen ajatteluun kannustava ilmapiiri, joka mahdollistaa oppilaan kykyjen, luovuuden ja musiikillisen ilmaisun tavoitteellisen ja monipuolisen kehittämisen turvallisessa kasvuympäristössä ja tukee oppilaan aktiivisuutta, motivaatiota ja uskoa omiin kykyihin.

Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon kunkin oppilaan tarpeet ja taidot. Opetuksessa otetaan huomioon myös oppilaan kiinnostuksen kohteet ja musiikin harrastus, joka tapahtuu muualla kuin musiikkiopistossa ja siihen liittyvät osaamisen tarpeet, sekä taiteiden välisyys. Ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet ja erilaiset yhteistyöhankkeet ovat osa opiskelua.

5 OPETUSTARJONTAMME

Kuusamon musiikkiopistossa annettava laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus muodostuu musiikin perusopinnoista ja niille rakentuvista musiikin syventävistä opinnoista sekä niitä edeltävästä varhaisiän musiikki-kasvatuksesta, joka on tarkoitettu pääosin alle kouluikäisille lapsille. Perus- ja syventävät opinnot on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille, mutta opetusta voidaan järjestää myös aikuisille. Opisto voi järjestää myös laajasta oppimäärästä poikkeavaa, valtiosuustunteihin kuulumatonta opetusta.

Opetusta annetaan musiikkiopiston toimitiloissa Kuusamotalossa ja Taivalkosken toimipisteessä. Kuusamon musiikkiopistolla on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän koulutusvastuu. Etäopetusta hyödynnetään etenkin musiikin perusteiden opinnoissa. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös verkko-opetuksen mahdollisuuksia.

Musiikkiopisto toimittaa vuosittain tiedot yhteisten opiskelijoiden opinto-suorituksista alueen toisen asteen oppilaitoksiin. Opetusta voidaan integroida muiden taiteenalojen ja oppilaitosten, päiväkotien sekä muiden sopivien tahojen kanssa.

6 TOIMINTAKULTTUURIMME JA YHTEISTYÖTAHOMME

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteen alan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi.

Toimintakulttuuri on yhteneväinen koko opistossa. Vuorovaikutus yhteisössämme on avointa ja kunnioittavaa. On tärkeää, että jokaisella jäsenellä on kokemus yhteisöllisyydestä ja opettajat vahvistavat tätä yhteisillä projekteilla joihin otetaan opiskelijat mukaan, heidän tasostaan riippumatta.

Tiedotus- ja keskusteluyhteys oppilaan huoltajiin on luottamuksellista. Kotien ja musiikkiopiston välistä yhteistyötä kehitetään jatkuvasti. Opisto jakaa tietoa koteihin opetuksesta, konserteista, tapahtumista ja muusta opiston toimintaan liittyvästä. Huoltajat ovat aina tervetulleita käymään oppitunneilla ja vanhemmille järjestetyissä tilaisuuksissa. Arvostamme vanhempien osallistumista oppilaan musiikkikasvatukseen.

Vuorovaikutus oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa on rakentavaa. Opisto ylläpitää ja kehittää yhteistyötä päiväkoteihin, muihin oppilaitoksiin,

taidelaikoksiin sekä kulttuurielämään valtakunnallisella tasolla. Kehitämme alueellista kulttuurielämää konsertein sekä erilaisin projektein.

Oppilaat esiintyvät oppilaskonserttien lisäksi muissa tapahtumissa, kuten toiminta-alueen kuntien järjestämät tilaisuudet sekä alueelliset, valtakunnalliset ja kansainväliset tapahtumat kilpailuineen ja katselmuksineen. Musiikkiopisto järjestää myös konsertteja ja tapahtumia eritoten seurakuntien ja ja Kuusamon kaupungin kanssa yhteistyössä.

II OPIKELU JA OPETUS

1 VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

Varhaisiän musiikkikasvatus on tarkoitettu pääasiassa alle kouluikäisille lapsille. Se sisältää perhe- ja musiikkileikkiryhmissä sekä musiikkivalmen-nuksessa annettavan opetuksen ja muun näihin läheisesti liittyvän toiminnan.

1.1 Opetusryhmät ja – ajat

Varhaisiän musiikkikasvatus on ryhmäopetusta. Ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus, oppilasryhmän ikärakenne sekä tilojen antamat mahdollisuudet

Opetusta voidaan järjestää lapsi-perheryhmissä (alle 3-vuotiaat), musiikkileikki-ryhmissä (3-6-vuotiaat) ja musiikkivalmennusryhmissä (6-8-vuotiaat). Perhe- ja musiikkileikkiryhmissä annetaan opetusta 5-10 lapsen ryhmissä 30-60 minuuttia viikossa. Musiikkivalmennusta annetaan 2-5 oppilaan ryhmissä 45-60 minuuttia viikossa. Alle 3-vuotiailla ja muulloin erikseen sovittaessa lapsella on tunnilla oma aikuinen mukana. Lapset otetaan oppilaisiksi ilmoittautumis-järjestyksessä ryhmien kokoonpano huomioiden. Oppilaspaiikkoja täytettäessä etusijalla ovat edellisvuodesta jatkavat oppilaat. Soitinvalmennus on myös merkittävänä osana varhaisiän musiikkikasvatusta. Oppilaille annetaan mahdollisuus tutustua eri soittimiin, jotta he voivat valita onnistuneesti mieleisensä ja heille soveltuvan instrumentin.

1.2 Opetuksen sisältö ja työtavat

Musiikin kokonaisvaltainen kokeminen, elämyksellisyys ja leikinomaisuus ovat varhaisiän musiikkikasvatuksen keskeisimpiä periaatteita. Musiikin elementit –rytmi, muoto, harmonia, melodia, dynamiikka ja sointiväri – muodostavat opetuksen keskeisen sisällön. Lapsi oppii hahmottamaan musiikin perusasioita vastakohtaparien kuten hidas- nopea, korkea- matala, hiljainen – voimakas, kautta. Lapsilähtöisten elämysten avulla ja leikin keinoin tuetaan lapsen luovuutta ja musiikillista, kognitiivista, emotionaalista, motoristista ja sosiaalista kehitystä.

Työtapoja ovat laulaminen, loruilminen, musiikkiliikunta, kehorytmiikka, soittaminen ja musiikin kuunteleminen. Musiikkivalmennukseen sisältyy säveltäminen ja instrumenttitaitojen ryhmäopetusta. Taiteiden välinen integrointi liittyy varhaisiän musiikkikasvatukseen kirjallisuuden, kuva-taiteiden, tanssin ja draaman työtapoja musiikkiin yhdistämällä. Opettajan oman erityisosaamisen mukaan opetus voi musiikin lisäksi sisältää painotetusti esim. kuvataiteen -ja värikylyjen avulla.

1.3 Opetuksen tavoitteet

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on, että

- lapsi saa musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmälle musiikkiharrastukselle

- lapsi kehittyy kuuntelemaan ja kokemaan musiikkia sekä ilmaisemaan itseään musiikin keinoin
- starttisolfassa lapsille annetaan mahdollisuus musiikin perusteiden alkeisiin

2 MUSIIKIN PERUSOPINNOT

Perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan musiikin perusopinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua.

2.1 Opetus- ja opiskeluajat

Perusopinnoissa oppilas saa henkilökohtaista pääaineen opetusta 45 – 75 minuuttia viikossa. Sivuaineen opetusaika on pääsääntöisesti 30 minuuttia viikossa. Musiikin perusteiden opetus jaksetaan siten, että opetussuunnitelman musiikin perusteiden tavoitteet toteutuvat. Opetusaika on pääsääntöisesti 45 – 90 minuuttia viikossa.

Perusopintoja opiskelevat pääsääntöisesti kouluikäiset lapset ja nuoret. Perusopintojen päättötodistus tulee suorittaa viimeistään sen kalenterivuoden aikana, jolloin oppilas täyttää 19 vuotta tai enintään 10 lukuvuoden kuluessa, mikäli päättötodistus ei valmistu edellä olevaan ikärajaan mennessä. Mikäli oppilas aloittaa opintonsa sen kalenterivuoden aikana, jolloin hän täyttää 19 vuotta tai vanhempana, perusopintojen opiskelu-aika on kuusi vuotta. Perustelluista syistä voidaan myöntää lisää aikaa. Perusopintojen päättötodistuksen suoritettuaan oppilas voi suorittaa lisäopintoja edellä oleviin ikä- ja lukuvuosirajoihin asti, tai siirtyä syventäviin opintoihin joko heti tai perusopintojen opiskeluajan täytyessä.

Perusopintoihin voi liittyä opintojen alkuvaiheessa ryhmäopetuksena tapahtuva soitinvalmennus, jossa pyritään antamaan perusvalmiuksia soitinopiskelun aloittamiselle. Valmennusryhmien koot, oppilaiden ikäjakama sekä instrumentit, joissa opetusta annetaan, päätetään lukuvuosittain.

2.2 Opetuksen sisältö ja työtavat

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon oppilaan tavoitteet.

Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä musiikkiestetiikan kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Eri sisältöalueiden integraatio opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista.

Instrumenttiopetus, yhteismusisointi ja oman musiikin tekeminen improvisoimalla tai säveltämällä muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Keskeisenä sisältönä on perehtyminen pääinstrumentin perustekniikkaan ja perusohjelmistoon, yhteismusisoinnin perusteisiin ja musiikilliseen luovuuteen. Opintoihin kuuluu myös

musiikin perusteet, joiden opetus jaksotetaan siten, että opetussuunnitelman musiikin perusteiden tavoitteet toteutuvat. Musiikin perusteisiin liittyviä taitoja opiskellaan myös instrumenttitaitojen yhteydessä. Myös musiikin perusteita opiskellaan toiminnallisesti ja luovasti, uusia oppimisympäristöjä hyödyntäen. Musiikkiteknologia on voi olla myös valinnaisaine musiikin perusteiden ohella.

Säännöllinen esiintyminen sekä musiikin kuuntelukasvatus ovat tärkeä osa opintoja. Mahdolliset sivuaineopinnot ja valinnaiskurssit suunnitellaan tukemaan oppilaan musiikillista kehitystä. Sivuainetta voi alkaa opiskella rehtorin päätöksellä pääaineen opettajan suosituksesta.

2.3 Perusopintojen tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan

- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja.

3 MUSIIKIN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa.

Syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Vaihtoehtoiset opintokokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot suunnitellaan tukemaan lopputöiden toteuttamista. Yksittäinen opinto-kokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

3.1 Opetus- ja opiskeluajat

Musiikin syventävissä opinnoissa annetaan instrumenttitaitojen opetusta 45 – 90 minuuttia viikossa. Sivuinstrumentin opetusaika on pääsääntöisesti 30 minuuttia viikossa. Syventävissä opinnoissa musiikin perusteiden opetus jaksotetaan siten, että opetussuunnitelman musiikin perusteiden tavoitteet toteutuvat.

Syventävien opintojen päättötodistus tulee pääsääntöisesti suorittaa neljän opintovuoden aikana. Perustelluista syistä voidaan myöntää yksi lisävuosi. Päättötodistuksen suoritettuaan oppilas voi hakea oikeutta lisäopetukseen.

3.2 Opetuksen sisältö ja työtavat

Opintojen keskeisinä sisältöinä ovat oppilaan musiikillisten ilmaisukeinojen monipuolinen kehittäminen henkilökohtaisessa ohjauksessa, ohjelmiston laajentaminen sekä erilaisissa musiikillisissa kokoonpanoissa tarvittavien musisointi- ja yhteistyötaitojen edistäminen. Opintoihin sisältyy myös musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun monipuolista kehittämistä.

Instrumentti- ja yhteismusisointitaitojen opintojen keskeisenä sisältönä on kehittää oppilaan musiikillista ajattelua, pääinstrumentin soittoteknistä hallintaa ja ohjelmiston tuntemusta niin, että hän kykenee itsenäiseen työskentelyyn. Oppilas harjaantuu omaksumaan ja esittämään laajoja musiikillisia kokonaisuuksia sekä syventää kykyään musiikin tulkintaan ja musiikilliseen vuorovaikutukseen.

Yhteismusisoinnin merkitys oppilaan muusikkouden monipuolisessa kehittämisessä korostuu. Mahdolliset sivuaineopinnot ja valinnaiskurssit, kuten sivuinstrumentti, vapaa säestys, säveltäminen ja musiikkiteknologia, suunnitellaan tukemaan oppilaan musiikillista kehitystä ja laajentamaan hänen musiikillista näkemystään. Opetuksen tavoitteena on antaa vankka pohja osaamiselle, jonka varaan itsenäinen musiikin harrastus ja mahdolliset myöhemmät ammattiopinnot voivat rakentua.

3.3 Syventävien opintojen tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja

Oppilaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä

4 AIKUISTEN OPETUS

Aikuisopiskelijoita ovat 19 vuotta täyttäneet opintonsa aloittavat tai musiikkiopintojaan jatkavat opiskelijat. Aikuisten opetuksen tavoitteet, sisällöt ja enimmäisopiskeluaika ovat samat kuin musiikin perusopinnoissa, syventävissä opinnoissa ja lisäopinnoissa. Aikuisopiskelija voi saada suorituksistaan musiikin perusopintojen ja syventävien opintojen päättötodistuksen.

5 OPINTOKOKONAISUUDET JA NIIDEN LAAJUUDET

Musiikin perusopintojen ja syventävien opintojen laskennallinen laajuus on Opetushallituksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan yhteensä 1 300 tuntia. Laajan oppimäärän mukaista musiikin perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen siten, että oppilaan ikä, aikaisemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon. Opiskelu muissa vastaavissa musiikkioppilaitoksissa lasketaan mukaan opintojen laajuuteen sekä opintojen enimmäisaikaan.

Opetussuunnitelman perusteiden mukainen musiikin laajan oppimäärän (1300 tuntia) laskennallinen laajuus muodostuu seuraavasti:

Musiikin perusopinnot 800 tuntia

Instrumenttitaidot ja yhteismusisointi	385 tuntia
Musiikin perusteet	315 tuntia
Valinnaiset opinnot	100 tuntia

Musiikin syventävät opinnot 500 tuntia

Instrumenttitaidot ja yhteismusisointi	245 tuntia
Musiikin perusteet	222 tuntia
Valinnaiset opinnot	33 tuntia

Opintojen laajuuden laskennan perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppituntia. Instrumenttiopetus käsittää myös laulun opetuksen. Opisto voi järjestää myös valinnaiskursseja.

6 OPISKELTAVAT TIEDOT JA TAIDOT

6.1 Instrumenttitaidot

Eri instrumenttitaitojen opetusta annetaan opetusresurssien mukaisesti. Instrumenttitaitojen opetus pää- ja sivuaineessa on pääasiallisesti yksilöopetusta. Opettaja suunnittelee yhdessä oppilaansa kanssa instrumenttitaitojen opintojen lukuvuosittaiset tavoitteet. Oppilaskohtaisessa opiskeluajassa ja -jaksotuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä, opintojen taso, opinto-ohjelma sekä opettaja- ja kuntakohtaiset enimmäistuntimäärät. Osa oppilaalle varatusta instrumenttitaitojen opetusajasta on mahdollista käyttää myös ryhmätunteihin, yhteismusisointiin ja kursseihin. Kotona harjoittelu on olennainen osa instrumenttiopintoja. Opettaja ohjaa oppilasta harjoittelutaidoissa ja oppilaan ja hänen huoltajansa vastuulla on annettujen tehtävien valmistaminen oppitunneille.

Pääaineen opettaja huolehtii myös siitä, että instrumenttiopintojen lisäksi oppilaan muut opinnot, kuten musiikin perusteiden opinnot, improvisointi, yhteismusisointi, esiintymis- ja kuuntelukasvatus sekä valinnaiset opinnot toteutuvat opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla.

6.2 Yhteismusisointi

Yhteismusisointi liittyy olennaisena osana instrumenttitaitojen opetukseen. Se sisältyy pääinstrumentista riippumatta opintoihin koko opiskelun ajan siitä lähtien, kun instrumentin käsittelytaito sen mahdollistaa, mielellään heti ensimmäisestä opintovuodesta alkaen. Oppilaskohtaisista yhteismusisointitavoitteista päätetään lukuvuosittain. Syventävissä opinnoissa yhteismusisoinnin merkitys korostuu.

Yhdessä soittaminen auttaa oppilasta hahmottamaan omien instrumenttitaitojen merkityksen elävän elämän musiikkitalanteissa. Erilaisissa kokoonpanoissa soittaminen ja tyyllillisesti vaihteleva, vaikeusasteeltaan sopiva ohjelmisto tukevat oppilaan musiikillista kehitystä. Yhteismusisointi luo iloa ja vahvistaa opiskelumotivaatiota. Opetuksessa painottuu myös ryhmän jäsenten sosiaalisten taitojen ja myönteisen vuorovaikutuksen oppiminen.

Yhteismusisoinnissa voidaan esittää myös oppilaiden omia sävellyksiä ja sovituksia ja kappaleet voivat sisältää improvisointia. Eri kokoonpanoissa oppilas myös tutustuu soittimien erityispiirteisiin. Musiikkiteknologiassa yhteismusisoinnissa käytetään sähkösoittimia sekä iPad- ja tietokonesovelluksia.

Opetus voi olla myös periodeittain tapahtuvaa kuten viikonloppuharjoituksia tai valtakunnallisiin yhtyetapahtumiin osallistumista. Yhteismusisointia järjestetään myös yhteistoiminnassa muiden oppilaitosten, orkestereiden ja kuorojen kanssa. Musiikkiopiston omiin kuoroihin ja orkestereihin voivat osallistua myös ulkopuoliset.

6.3 Musiikin perusteet

Opintojen ajoitus

Perustason musiikin perusteiden opetus alkaa pääsääntöisesti sinä vuonna kun oppilas täyttää 10 vuotta. Aloitusikä voi olla alempi tai korkeampi riippuen edeltävistä opinnoista. Opintojen aloituksen ajankohdasta neuvotellaan tarvittaessa oman instrumenttiopettajan ja musiikin perusteiden opettajan kanssa. Musiikin perusteet perusopinnoissa jakautuvat tasoihin 1,2,3 ja yleinen musiikkitieto. Kunkin tason opiskelu kestää noin 1-2 vuotta ryhmän koosta ja etenemisnopeudesta riippuen. Tasolta toiselle siirtyminen tapahtuu joustavasti edellisen oppimäärän tultua suoritetuksi eikä ole sidoksissa lukuvuosien aikatauluun. Syventävissä opinnoissa musiikin perusteet jakautuvat teorian, säveltapailun, harmoniaopin ja yleisen musiikkitiedon kursseihin.

Kaikkien tasojen opetusta ei perus- ja syventävissä opinnoissa pystytä aina järjestämään kaikissa toimipisteissä joka lukuvuosi. Oppilas voi osallistua musiikin perusteiden opetukseen siinä toimipisteessä, joka hänelle parhaiten sopii. Etäopetusta järjestetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Musiikkitiedon perus- ja opistotason kurssit voidaan järjestää myös ohjattuna itseopiskeluna osittain tai kokonaan.

Opetusryhmien koossa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus, oppilasryhmän ikärakenne, opetuksen tavoitteet ja luonne. Mikäli ryhmissä on tilaa, voidaan niihin ottaa myös opiston ulkopuolisia opiskelijoita.

Tavoitteet

Musiikin perusteiden sisältöalueet perustasolla ja sille pohjautuvalla opistotasolla ovat musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin hahmottaminen, musiikin luova tuottaminen sekä musiikin historian ja tyylien tuntemus. Oppilas oppii hahmottamaan musiikkia sekä kuulemisen että notaation pohjalta ja soveltamaan historian ja tyylien tuntemusta musiikin esittämisessä. Musiikin historian kuuntelukasvatukseen sisältyy konserteissa käyminen. Täydentävää lisäopetusta annetaan tarpeen ja resurssien mukaan.

Musiikin perusteiden opinnoissa oppilas saa tietoja ja taitoja, jotka ovat välttämättömiä musiikin esittämisessä, yhteismusisoinnissa, luomisessa ja täysipainoisessa musiikin kuuntelemisessa. Hän oppii laulamaan ja kirjoittamaan melodioita, hahmottamaan rytmejä sekä tuottamaan ja tunnistamaan lopukkeita ja harmonioita. Hän oppii improvisoimaan ja keksimään musiikillisia jaksoja ja merkitsemään niitä nuoteille ja notaatiosovelluksia käyttäen. Lisäksi hän oppii musiikkiterminologiaa. Oppilas tutustuu klassisen musiikin ohjelmistoon ja tyyliuuntauksiin. Säestysten tekeminen ja tutustuminen eri instrumentteihin antavat pohjaa käytännön soveltavalle muusikkoudelle.

Musiikin perusteiden opetus on pääasiallisesti ryhmäopetusta. Johdantotason taidot pyritään integroimaan instrumenttiopetukseen. Musiikin perusteet voidaan valita myös pääaineeksi tai valinnaiseksi sivuaineeksi, jolloin sen tavoitteet laajenevat. Tällöin kuitenkin edellytetään, että oppilas on ensin aloittanut opinnot jossakin instrumentissa ja edennyt niissä riittävälle tasolle.

Opetus pyritään yhdistämään mielekkäällä ja käytännönläheisellä tavalla oman pääaineen opintoihin ja siinä voidaan toteuttaa erilaisia kokeiluja ja oppiaineiden integrointia. Musiikin perusteiden opetuksen tarkemmat sisällöt, työtavat ja arviointi on kuvattu Kuusamon musiikkiopiston omissa musiikin perusteiden oppilaitoskohtaisissa käytänteissä.

6.4 Kuuntelu- ja esiintymistaidot

Kuuntelukasvatus kuuluu opintoihin opintojen alkuvaiheesta alkaen. Oppilaita harjaannutetaan monipuoliseen musiikin kuunteluun, heitä totutetaan käymään konserteissa ja muissa musiikkitilaisuuksissa sekä tehdään musiikkielämää tutuksi kullekin ikäkaudelle soveltuvalla tavalla. Kuuntelukasvatus voi liittyä kaikkien opetusalueiden ohjelmaan. Oppilaille jaetaan joka syyslukukauden alussa konserttikortit, joihin oppilaat keräävät merkintöjä konserttikäynneistään lukuvuoden kuluessa. Oppilaita kannustetaan käymään myös muissa kuin oman oppilaitoksen järjestämissä konserteissa.

Esiintymiskasvatus alkaa jo opintojen alussa pienillä esiintymisillä toisille oppilaille ja vähitellen suuremmalle yleisölle oppilaskonserteissa ja muissa tilaisuuksissa. Opisto huolehtii siitä, että oppilaille on tarjolla riittävästi kunkin taidoille sopivia esiintymistilaisuuksia ja monipuolisia, palkitsevia tehtäviä. On suositeltavaa, että jokainen instrumenttioppilas esiintyy vähintään yhdessä oppilaskonsertissa vuosittain. Esiintymiskoulutus voi liittyä kaikkien opetusaineiden ohjelmaan.

Tavoitteena on luonteva, vapautunut suhde musiikin esittämiseen ja hyvä itsetunto. Erityistä huomiota kiinnitetään esiintymisjännityksen ja esiintymiseen mahdollisesti liittyvien muiden ongelmien hallintaan ja käsittelyyn, niin että esiintyminen on miellyttävä kokemus, jota ei tarvitse pelätä.

Musiikkiopiston ulkopuolisista esiintymisistä esimerkiksi koulussa oppilaan on hyvä neuvotella oman pääaineen opettajan kanssa. Näin vältetään tilanteita, joissa oppilas joutuu kehitystasoonsa nähden liian haastaviin tehtäviin.

6.5 Improvisointi ja säveltäminen

Musiikillinen luovuus on jo alle kouluikäiselle lapselle ominaista toimintaa spontaanien laulujen ja äänilähteillä leikkimisen muodossa. Improvisaatio tarkoittaa omien musiikillisten ideoiden reaaliaikaista tuottamista; säveltäminen puolestaan tarkoittaa musiikillisten ideoiden luonnostelua ja muokkaamista pidemmällä aikavälillä. Improvisoida voidaan eri instrumentilla, laulaen tai käyttämällä kehoinstrumenttia tai vaikkapa iPad-sovellusta. Omien ideoiden tuottaminen tehostaa musiikin rakenteiden ymmärtämistä tehokkaimmin. Luovuus tukee myös psyykkistä hyvinvointia, tuo iloa ja lisää oppimismotivaatiota.

Tavoitteena on, että yksilöllinen improvisaatio alkaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana instrumenttiopintoja ja jatkuu johdonmukaisesti joka vuosi. Omat ideat voidaan myös äänittää ja merkitä opettajan avulla muistiin samalla, kun opitaan nuottikirjoitusten perusteita. Nuotintamisessa voidaan käyttää paperia tai esimerkiksi iPad-sovellusta.

Myös musiikin perusteiden opiskelu sisältää ryhmäimprovisointia ja –säveltämistä, kuten esimerkiksi rytmien ja melodioiden keksintää ja soinnuttamista. Musiikkiteknologiassa oppilaat säveltävät ja äänittävät omia teoksiaan. iPad- ja tietokonesovelluksien avulla. Yhteissoittoon voi sisältyä improvisointia ja sovittamista. Oppilaat voivat myös esittää omia sävellyksiään ja improvisaatioitaan konserteissa. Päättötyöhön voi sisältyä säveltämistä. Säveltäminen voidaan valita myös valinnaiseksi sivuaineeksi tai pääaineeksi. Tällöin kuitenkin edellytetään, että oppilas on ensin aloittanut opinnot jossakin instrumentissa ja edennyt niissä riittävälle tasolle.

6.6 Musiikkiteknologia

Musiikkiteknologian päätavoitteet ovat sähköisiin laitteisiin tutustuminen. Musiikkiteknologina alkeita voidaan opiskella integroituna instrumentti- ja musiikin perusteiden perusopinnoissa esimerkiksi iPad-sovelluksia käyttämällä. Musiikkiteknologiaa voidaan jatkossa opiskella valinnaisaineena.

6.7 Muut valinnaiskurssit

Valinnaiskurssit tukevat ja laajentavat oppilaan musiikillista kehitystä. Musiikkiteknologian ohella valinnaiskurssit voivat laajentaa oppilaan instrumenttitaitoja (esim. vapaa säestys, improvisointi, eri musiikkityyleihin liittyvät erilliset kurssit), lisätä musiikin perusteiden tuntemusta (esim. musiikkiliikunta, säveltäminen) tai kehittää ilmaisu- ja esiintymistaitoja (luova ilmaisu, esiintymistaito)

6.8 Muu opetus

Opistossa voidaan järjestää myös musiikin laajasta oppimäärästä poikkeavaa, valtionosuustunteihin kuulumatonta opetusta, josta opiskelija maksaa täysimääräisen maksun. Opetusta voidaan järjestää yksilö- ja ryhmäopetuksena. Opetuksen sisältö ei ole sidottu musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelmaan. Oppilailla on mahdollisuus tasosuorituksiin ja musiikin perusteiden opiskeluun, mikäli ryhmissä on tilaa. Oppilaalla on mahdollisuus myös yhteismusisointiin, mikäli hänen taitonsa riittävät ja yhteismusisointiryhmiin mahtuu.

6.9 Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei oppimisvaikeuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tarvittaessa oppilaille laaditaan yhdessä huoltajan kanssa henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely ym. oppilaskohtaisesti tarpeellinen tieto.

Opetusta järjestettäessä on otettava huomioon , että opintojen tavoitteet ovat musiikkikasvatuksellisia. Oppilaalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta. Tavoitteissa painottuvat oppilaan musiikillisten kykyjen ja taitojen kehittäminen hänen omista lähtökohdistaan käsin sekä musiikin elämyksellinen kokeminen. Opetusta voidaan toteuttaa sekä yksilö- että ryhmäopetuksena. Yksilöllistettyä opetusta järjestetään opetushenkilökunnan, opetustilojen ja muiden resurssien sallimissa puitteissa.

III ARVIOINTI JA SUORITUKSET

1 OPPILAAXI OTTAMINEN

Musiikkiopistoon otetaan oppilaat valintakokeiden kautta. Oppilaaksi ottamisesta päättää rehtori valintakoetulosten ja instrumenttikohtaisen oppilaspaikkatilanteen mukaan. Valintakokeissa selvitetään oppilaaksi pyrkivän edellytyksiä tavoitteelliseen musiikinopiskeluun, motivaatiota, musikaalisuutta ja eri instrumenttien soveltuvuutta. Jos pyrkijä on aiemmin opiskellut musiikkia musiikkioppilaitoksessa, hänet voidaan ottaa oppilaaksi opintorekisteriotteen perusteella.

Varhaisiän musiikkikasvatukseen oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, ikäryhmät huomioiden. Lukuvuoden mittaan vapautuvia paikkoja musiikin varhaiskasvatuksessa ja musiikin opinnoissa voidaan täyttää jonotuslistalta. Erinäisiin soitin -ja lauluryhmiin voidaan ottaa oppilaita myös ilmoittautumisjärjestyksessä.

2 OPPILASARVIOINTI

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista ja tukea hänen edistymistään opinnoissa. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Arviointi on kannustavaa, monipuolista oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä. Arviointi tukee oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä ja antaa hänelle realistisen kuvan musiikillisesta osaamisesta. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin. Itsearviointin päämääränä on se , että oppilas harjaantuu seuraamaan omaa edistymistään ja tavoitteiden saavuttamista ja oppii ymmärtämään oman työskentelyn ja tulosten välisen yhteyden.

Oppilaan edistyminen instrumenttitaidoissa ja musiikin perusteiden opinnoissa arvioidaan ja voidaan kirjata sanallisesti oppilaan opintorekisteriin kevätlukukauden päätteeksi. Arvioinnin tekee oma opettaja. Syyslukukauden päätteeksi opettaja antaa oppilaille suullisen palautteen. Erillisiä vuosinäytteitä ei järjestetä, vaan esiintyminen tai tasosuoritus korvaa vuosinäytteen.

Opintorekisteriin merkitään myös harjoittelu ohjelmisto, mahdolliset tasosuoritukset, esiintymiset, yhteismusisointi, sävellykset sekä muut opintoja koskevat tiedot.

Pääaineen opettaja huolehtii, että oppilas on selvillä seuraavista arvioinnin periaatteista:

- arvioinnin tehtävät ja kohteet
- arviointikriteerit
- opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset
- arvioinnin oikaiseminen
- päättötodistuksen sisältö

Arviointimenetelmät mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut musiikin laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaille annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin laajan oppimäärän arvioinnin kriteereihin. Päätötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimien ja osaamisen vahvuuksia.

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itse- ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

3 ARVIOINTIKRITEERIT

Kullakin pääaineen tasolla (johdantotaso ja tasot 1A-3B) hyväksytyn opintosuorituksen arviointikriteerit:

1) Esittäminen ja ilmaiseminen

Instrumentin hallinta:

- oppilas löytää luontevan soittotavan
- oppilas hallitsee soittimelleen tyypillisen äänenmuodostuksen tason mukaisesti
- oppilas hallitsee tason mukaisen soittotekniikan
- oppilas osaa soittaa tason mukaisia kappaleita nuoteista ja kuulonvaraisesti
- oppilas osaa soittaa duuri- ja molliasteikoita, kolmisointuja, (ja sointusoittimessa myös kadensseja) tason mukaisesti
- oppilas osaa pitää huolta soittimesta

Musiikillinen ajattelu ja ilmaisu

- oppilas hallitsee rytmiiikkaa ja fraseerausta tason mukaisesti

- oppilas toteuttaa dynaamisia vaihteluita tason mukaisesti
- oppilas osaa soittaa tason mukaisesti etydeitä sekä eri tyyllisiä ja laajuisia kappaleita
- oppilas osaa soittaa eläytyvästi
- oppilaan musiikillis-taiteellinen ilmaisu on tason mukaista

Yhteismusisointi

- oppilas osaa kuunnella kokonaisuutta tason mukaisesti
- oppilas ymmärtää oman soittimensa roolin yhteissoitossa
- oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä rakentavasti
- oppilas sitoutuu annettuihin yhteismusisointitehtäviin

2) *Oppimaan oppiminen ja harjoittelu*

- oppilas harjoittelee säännöllisesti tason mukaisia harjoituksia ja ohjelmistoa
- oppilas asennoituu myönteisesti musiikin opiskeluun
- oppilas huolehtii tehtävistään
- oppilas osoittaa oma-aloitteisuutta ja itsenäisyyttä tason mukaisesti
- oppilas harjoittelee esiintymistä

3) *Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen*

- oppilas käy aktiivisesti oppilaskonserteissa
- oppilas käy mahdollisuuksien mukaan muissa konserteissa
- oppilas suorittaa musiikin perusteet ja yleisen musiikkitiedon kurssit opinto-ohjelman mukaisesti

4) *Säveltäminen ja improvisointi*

- oppilas improvisoi rytmejä ja melodioita (sekä sointusoittimilla myös harmoniaa) annettuihin tehtävätaustoihin tai vapaasti
- oppilas ymmärtää sointumerkkien käyttöä tason mukaisesti
- oppilas osaa merkitä nuoteille musiikillisia ideoitaan tason mukaisesti
- oppilas tutustuu musiikkiteknologiaan säveltämisen ja improvisoinnin välineenä
- oppilas esittää mahdollisuuksien mukaan omia sävellyksiään

4 TASOSUORITUKSET

Todistuksiin vaadittavat instrumenttitaitojen ja musiikin perusteiden suoritukset ovat opintojen päättösuorituksia. Päättösuorituksia voidaan jakaa osasuorituksiin ja osatavoitteisiin. Syventävän tason ylittävistä jatkosuorituksista annetaan suoritustodistus. Sivuinstrumenttitaidoissa voidaan myös suorittaa tasosuorituksia. Tasosuoritukset luovat opetukseen tavoitteita ja kokonaisuuksien hallintaa mahdollistaen oppilaan kehityksen seurannan. Tasosuoritukset perustuvat Kuusamon musiikkiopiston omiin oppiainekohtaisiin vaatimuksiin.

Instrumenttiopintojen *johdantotaso voidaan suorittaa yhtenä suorituksena tai osina*. Muiden tasojen suorituksen ohjelmaosio voidaan suorittaa tasosuoritustilaisuudessa tai

konsertissa. Tasosuorituksen eri osuudet voidaan suorittaa erikseen omassa tasosuoritusilaisuudessa. Konsertissa tapahtuvassa ohjelmaosion suorituksessa päästään lähemmäksi käytännön muusikkoutta kuin perinteisessä tutkintotilanteessa tapahtuvassa suorituksessa. Musiikin perusteissa suoritetaan perustasolla kokonaisuudet 1, 2, 3 sekä yleinen musiikkitieto. Syventävissä opinnoissa musiikin perusteet sisältää kolme kokonaisuutta: Teoria D (sisältäen harmoniaopin) , Säveltapailu D sekä Yleinen musiikkitieto D. Kukin musiikin perusteiden kokonaisuus jakautuu tarvittaessa useisiin osasuorituksiin.

Rehtori voi hyväksyä oppilaan muissa lakisääteisissä musiikkioppilaitoksissa tai vastaavissa oppilaitoksissa sekä kursseilla suorittamat tasosuoritukset ja muut opinnot osaksi päättötodistuksen suorituksia. Kuusamon musiikkiopisto voi ottaa vastaan myös opiston ulkopuolisten opiskelijoiden tasosuorituksia.

Instrumenttiopintojen ja musiikin perusteiden päättösuoritukset arvioidaan asteikolla *suoritettu/uusittava*. Oppilas saa solistisista tasosuorituksista myös sanallisen palautteen sekä tiivistelmän kirjallisena. Oppilas voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää arvioinnin suorittanutta opettajaa tai opettajia uusimaan arvioinnin. Jos oppilas on tyytymätön pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, hän voi pyytää arviointiin oikaisua rehtorilta. (*Asetus taiteen perusopetuksesta 813/1998, 3§*) Tasosuorituksen voi suorittaa myös uudestaan. Yhteismusisoinnista, säveltämisestä ja improvisaatiosta sekä valinnaisista kursseista annetaan osallistumismerkintä.

Solistisista päättösuorituksista ja osasuorituksista laaditaan pöytäkirja, joka sisältää

- oppilaan henkilötiedot
- suorituksen nimen, tason ja ajankohdan
- edellisen suorituksen ajankohdan
- merkinnän onko kysymyksessä pää- vai sivuaine
- oman opettajan allekirjoituksella vahvistetun ohjelman ja ohjelmiston
- annetun merkinnän suoritettu
- arvioijien nimet allekirjoituksin
- tarvittaessa tiedot opintojen jatko-oikeudesta, suorituksen täydentämisestä tai uusimisesta
- tiivistelmän palautteesta

Musiikin perusteiden päättösuorituksista ja osasuorituksista laaditaan pöytäkirja, joka sisältää

- oppilaan nimen
- suorituksen nimen, tason ja ajankohdan
- annetun merkinnän suoritettu
- arvioitsijoiden nimet allekirjoituksin
- tarvittaessa tiedot suorituksen täydentämisestä tai uusimisesta

Instrumenttitaitojen päättösuoritukset arvioi lautakunta, johon kuuluu kolme jäsentä. Osasuoritusten arvioijia on vähintään kaksi. Käytännön valmiuksissa arvioijia on vähintään yksi. Lautakunta voi olla laajempikin, jos se on tarkoituksenmukaista.

Lautakunta kuulee myös oppilaan omaa opettajaa, jota ei lasketa arvioijien lukumäärään. Lautakunnan puheenjohtaja huolehtii kirjallisista dokumenteista sekä sanallisen palautteen antamisesta.

Musiikin perusteidenpäättösuoritusten arvioijia on vähintään kaksi, joista toinen on oppilaan oma opettaja. Musiikin perusteiden osasuoritusten arvioinnin suorittaa oma opettaja. Mikäli oma opettaja on estynyt osallistumaan arviointiin, voi hänen tilallaan olla joku toinen opettaja.

5 TODISTUKSET

Musiikin perusopinnot suorittanut oppilas saa laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen. Musiikin perus- ja syventävät opinnot suorittanut oppilas saa laajan oppimäärän päättötodistuksen. Todistusten sisältö noudattaa valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita.

Musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Oppilaalle annetaan musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

Musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan musiikin laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
 - syventäviin opintoihin sisältyvä laajan oppimäärän lopputyön aihe

- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

6 ITSEARVIOINTI JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Oppilaitoksen toiminnan ulkoisella ja sisäisellä arvioinnilla pyritään toiminnan ja opetuksen jatkuvaan kehittämiseen. Arviointi toteutuu jatkuvana opetustuloksien seuranta ja oppilasarviointina sekä sisäisen ja ulkoisen vuorovaikutuksen kautta. Asiakkaiden ja henkilökunnan mielipidemittauksia ja opettajien osaamiskartoituksia kehitetään osana toiminnan jatkuvaa seurantaa ja kehittämistä.

Oppilaitos toimii verkostoituneena valtakunnallisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin ja seuraa kansallisen ja kansainvälisen musiikkikasvatuksen kehitystä, musiikin ammatillisen koulutuksen sisällöllisiä ja rakenteellisia muutoksia, musiikkikulttuurin ala- ja sisältökohtaisia kehittämistarpeita sekä yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia aktiivisesti.

Toiminnan kehittäminen lähtee saatujen arviointien ja kyselyjen tuloksista, havaituista muutostarpeista ja kehityskeskusteluista. Kuusamon musiikkiopisto pitää tärkeänä

työyhteisössä tapahtuvaa aktiivista tiimityötä ja yhteisöllisyyttä , henkilökunnan jatkuvaa koulutusta ja hyvän fyysisen ja henkisen työkyvyn ylläpitämistä ja edistämistä.

IV TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) oppilaitoksessamme laaditaan vuosittain oppilaitoskohtainen, erillinen tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaitoksen kanssa. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan oppilaitoksellamme on suunnitelma myös tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma sisällytetään vuosittaiseen tasa-arvosuunnitelmaan.